

KOMPONENT 7: VZDELÁVANIE PRE 21. STOROČIE

Tento komponent slovenského plánu obnovy a odolnosti zavedie kurikulárnu reformu základných škôl (ISCED 1, ISCED 2), čím sa vytvorí nový obsah vzdelávania usporiadaný do viacročných cyklov. Cieľom je rozvíjať kritické myslenie a mäkké zručnosti žiakov ako schopnosť riešiť problémy, spracovávať informácie, pracovať v tíme, argumentovať a klásť otázky, preberať iniciatívu a zodpovednosť, tvoriť a realizovať osobné projekty. To si vyžaduje zabezpečenie učebníc potrebných na obnovu súčasných zásob a zmenu v príprave učiteľov tak, aby boli tieto zmeny schopní aplikovať v každodennej praxi. Tento komponent zároveň posilní kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a bude ich motivovať k celoživotnému profesijnému rozvoju. Dôraz sa bude klásť aj na inkluzívne vzdelávanie a osvojovanie si digitálnych zručností.

Tento komponent zahŕňa dve reformy a dve investície.

Očakáva sa, že žiadne opatrenie v tomto komponente výrazne nenaruší environmentálne ciele v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852 berúc do úvahy opis opatrení a zmierňujúce kroky stanovené v pláne obnovy a odolnosti v súlade so zásadou technického usmernenia týkajúceho sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (DNHS) (2021/C58/01).

Tento komponent prispeje k plneniu odporúčania adresovaného Slovensku, pokiaľ ide o potrebu *posilniť digitálne zručnosti a zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu*. (odporúčanie 2/2020). *Zlepšiť kvalitu a inkluzívnosť vzdelávania na všetkých úrovniach a posilniť zručnosti* (odporúčanie 2/2019).

A.1. Opis reforiem a investícií v rámci nenávratnej finančnej podpory

Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania (kurikulárna a učebnicová reforma).

Cieľom reformy je vytvoriť nové kurikulum. Namiesto odovzdávania hotovej informácie budú učitelia vytvárať situácie, pri ktorých žiaci môžu informácie interpretovať v konfrontácii s reálnou skúsenosťou. Reforma sa začína zavedením kurikula do primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania (na dobrovoľnom základe) od školského roku 2023 a končí sa povinnosťou prijať nové kurikulum na všetkých základných školách v roku 2026.

Vykonávanie reformy sa podporí vytvorením 40 regionálnych centier, ktoré budú školám poskytovať podporu prostredníctvom mentoringu, poradenstva a konzultačných činností. Centrá môžu pozostávať z učiteľov, riaditeľov škôl, odborníkov v oblasti vzdelávania dospelých, odborníkov z tretieho sektora a odborníkov z fakúlt pripravujúcich učiteľov v danom regióne.

Reforma si vyžaduje zabezpečenie nových učebníc. Príprava učebníc bude podporená odborníkmi. Schvaľovanie učebníc na základe kvality po odbornej a didaktickej stránke bude zabezpečovať jednotná doložka udeľovaná ministerstvom školstva. Zavedú sa prísne a transparentné recenzné kritériá. Školám sa poskytne príspevok na učebnice, za ktorý budú môcť nakúpiť učebnice zo zoznamu schváleného ministerstvom podľa svojich preferencií a požiadaviek.

Reforma predpokladá vytvorenie platformy elektronického testovania e-Test 2.0, ktorá zefektívni digitalizáciu vzdelávacieho procesu, a tým umožní centrálné testovanie žiakov. Merateľným účinkom tejto reformy môže byť on-line maturita na všetkých gymnáziách a stredných školách do 31. decembra 2025.

Posledný míľnik tejto reformy sa dokončí do 31. decembra 2025.

Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nový obsah a formy vzdelávania (zmena vysokoškolskej prípravy učiteľov a posilnenie profesijného rozvoja učiteľov). Cieľom tejto reformy je posilniť kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a bude ich motivovať k celoživotnému profesijnému rozvoju. Zavedie sa finančný príspevok na zlepšenie zručností učiteľov. Dôraz sa bude klásť aj na nové kurikulá inkluzívneho vzdelávania a osvojenie si digitálnych zručností. Do konca roka 2023 absolvuje odbornú prípravu aspoň 55 % pedagogických a odborných zamestnancov. Príslušné legislatívne zmeny upravujú kompetencie a okruh poskytovateľov vzdelávania.

Bude k dispozícii grantový program pre vysoké školy na podporu nových študijných programov učiteľstva. Súčasťou bude aj financovanie takých zmien v programoch, ktoré podporujú zavádzanie inkluzívneho vzdelávania, vzdelávanie žiakov s iným materinským jazykom než slovenčina a rozvoj digitálnych kompetencií u študentov učiteľstva.

Implementácia tejto reformy sa dokončí do 31. decembra 2025.

Investícia 1: Digitálna infraštruktúra v školách. Digitálna infraštruktúra v školách Cieľom tejto investície je zvýšiť percentuálny podiel škôl s plným vstupným digitálnym vybavením z 30 % na aspoň 90 % [podľa definovaných IKT štandardov postavených na základe modelu „vysoko vybavenej a prepojenej učebne“ (HECC)]. Aby sa zabezpečila transparentnosť a hodnota za peniaze pri nákupe digitálneho vybavenia pre školy, obstarávanie bude centrálné koordinované. Investícia ráta s maximalizáciou životného cyklu digitálneho vybavenia, aby sa znížili negatívne vplyvy na životné prostredie. Investície sú rozdelené do hlavných oblastí:

- Inklúzia: v rámci tejto investície sa bude hradieť softvér alebo hardvér pre kompenzačné pomôcky pre žiakov so znevýhodnením.
- Vytváranie zručností pre digitálnu transformáciu: investícia pokryje jednu učebňu informatiky v pomere na 300 študentov.

Implementácia tejto investície sa dokončí do 31. decembra 2025.

Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry: Cieľom investície je odstrániť dvojzmennú prevádzku na 35 školách na Slovensku, čo môže prispieť k lepšej integrácii žiakov zo znevýhodneného prostredia. Investície môžu mať formu rozšírenia existujúcich kapacít, rekonštrukcie a vybudovania nových priestorov v 35 školách, ktoré v súčasnosti majú triedy s dvojzmennou prevádzkou. Obnova budovy musí byť podmienená dosiahnutím v priemere minimálne 30 % úspory energie.

Implementácia tejto investície sa dokončí do 30. júna 2026.

A.2. Míľniky, ciele, ukazovatele a harmonogram monitorovania a realizácie pre nenávratnú finančnú podporu

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
1	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Míľnik	Nové kurikulum pre všetky základné školy organizovaný v rámci viacročných vzdelávacích cyklov	Schválenie nového štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie ministrom školstva.				Q1	2023	V rámci cyklov sa zavedie integrované kurikulum pre základné školy (ISCED 1 a ISCED 2). Cykly vymedzia základné ciele vzdelávania pre oblasti, a nie podrobný obsah, čím sa vytvorí flexibilita na tvorbu učebných plánov na úrovni škôl. Implementačná fáza sa začne od septembra 2023 s povinnosťou zabezpečiť prechod všetkých základných škôl na nové kurikulum do septembra 2026.
2	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania	Cieľ	Vytvorenie siete regionálnych centier podpory		Číslo	0	40	Q3	2024	Na regionálnej úrovni sa vybudujú regionálne centrá kurikulárneho manažmentu a podpory škôl pri zavádzaní zmien, ktoré budú vykonávať svoju činnosť prostredníctvom mentoringu, poradenstva a konzultačných činností. Postupne vznikne 40 takýchto centier (jedno centrum pre dva okresy)

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
	– Kurikulárna a učebnicová reforma									s tímom zloženým z učiteľov, riaditeľov škôl, odborníkov v oblasti vzdelávania detí, mládeže a dospelých, expertov z tretieho sektora a odborníkov z fakúlt pripravujúcich učiteľov v danom regióne.
3	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma	Cieľ	Podiel základných škôl, ktoré implementujú nové kurikulum (v percentách)		%	0	30	Q4	2025	Aspoň 30 % verejných základných škôl, ktoré implementujú nové kurikulum
4	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 1: Reforma obsahu a formy	Cieľ	Zavedenie on-line maturity (záverečnej skúšky absolventov všetkých gymnázií a stredných škôl)		%	23	100	Q4	2025	Časť maturity (záverečná skúška absolventov všetkých gymnázií a stredných škôl) absolvovaná na internete.

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
	vzdelávania – Kurikulárna a učebnicová reforma									
5	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nové obsahy a formu výučby	Míľnik	Nadobudnutie účinnosti legislatívnych zmien, ktoré majú posilniť kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a motivovať ich k celoživotnému profesijnému rozvoju	Nadobudnutie účinnosti zmeny zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, zákona š. 597/2003 Z. z., zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a vyhlášky č. 244/2019 a 1/2020 Ministerstva				Q1	2023	Legislatívne zmeny prinesú: • zavedenie nových študijných programov pripravujúcich budúcich učiteľov, • príspevok na motivovanie pedagogických a odborných zamestnancov k celoživotnému profesijnému rozvoju, • úprava kompetencií a okruhu poskytovateľov atestácií, funkčného a kvalifikačného vzdelávania v rezorte školstva, • nový model akreditácie vzdelávacích programov profesijného rozvoja.

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľníky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
				škola, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o sústave študijných odborov Slovenskej republiky.						
6	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Reforma 2: Príprava a rozvoj učiteľov na nové obsahy a formu výučby	Cieľ	Percentuálny podiel pedagogických a odborných zamestnancov s absolvovanou odbornou prípravou, najmä pokiaľ ide o prípravu na nové kurikulum, inkluzívne vzdelávanie a digitálne zručnosti		%	0	55	Q4	2023	Do 31. decembra 2023 absolvuje odbornú prípravu aspoň 55 % pedagogických a odborných zamestnancov škôl.
7	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Investícia 1:	Cieľ	Zvýšiť percentuálny podiel škôl s plným vstupným digitálnym vybavením		%	30	90	Q4	2025	

Poradové číslo	Súvisiace opatrenie (reforma alebo investícia)	Míľnik/cieľ	Názov	Kvalitatívne ukazovatele (pre míľniky)	Kvantitatívne ukazovatele (pre ciele)			Orientačný harmonogram splnenia		Opis a jasné vymedzenie jednotlivých míľnikov a cieľov
					merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	Štvrťrok	Rok	
	Digitálna infraštruktúra v školách									
8	7 – Vzdelávanie pre 21. storočie – Investícia 2: Dobudovanie školskej infraštruktúry:	Cieľ	Odstránenie dvojzmennej prevádzky škôl		Číslo	0	35	Q2	2026	Cieľom je odstrániť dvojzmennú prevádzku na 35 školách. Usporiada sa osobitná výzva pre školy s dvojzmennou prevádzkou na vybudovanie nových priestorov alebo rekonštrukciu priestorov, ktoré nie sú vhodné pre potreby žiakov. Obnovované budovy musia prispieť k cieľu zelenej transformácie dosiahnutím úspory energie v priemere aspoň na úrovni 30 %, čo sa bude monitorovať formou energetického certifikátu.